

פרשת שלח

"והייתם קדושים לאלקיכם"

בזכות מצות ד' ציציות זוכים להתקדש בקדושת ד' חיות הקודש שרפי מעלה הנושאים את כסא הכבוד

ד' ציציות כנגד ד' חיות הקודש שרפי מעלה הנושאים את כסא הכבוד

פתח דברינו יאיר לבאר כל זה על פי מה שנקדים דברי התרגום יונתן, שמפרש הכתוב (שם מ): "למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי והייתם קדושים לאלקיכם" - "ותהוון קדישין הי כמלאכיא דמשמשין קדם ה' אלקכון". פירוש, ותהיו קדושים כמלאכים המשמשים לפני ה' אלקיכם. וצריך ביאור מנין למד התנא הקדוש יונתן בן עוזיאל, לפרש מה שכתוב "והייתם קדושים לאלקיכם", שהכוונה בזה שתהיו קדושים כמלאכים המשמשים לפני הקב"ה. זאת ועוד, מהי כוונתו כמלאכים המשמשים לפני הקב"ה, שהרי כל המלאכים הקדושים משרתי עליון משמשים את הקב"ה.

רחש לבי דבר טוב לבאר כוונתו העמוקה, על פי מה שמצינו חידוש גדול בענין מצות ציצית בספר "מאורי אור" למקובל האלקי רבי מאיר פאפיראש זצ"ל [שסידר את כל כתבי רבינו האריז"ל מתוך כתבי תלמידו רבינו חיים וויטאל] (מערכת ד' אות כז), הנה לשון קדשו: "ד' ציציות כנגד ד' נושאי הכסא ד' חיות". פירוש, ד' הציציות שנצטוונו להניח בבגד של ד' כנפות, הן

בפרשתנו פרשת שלח דבר בעתו מה טוב להתבונן במצות ציצית, שהיא סגולה גדולה לקיים את כל המצוות (במדבר טו-לז):

"ויאמר ה' אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם, ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת והיה לכם לציצית, וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם, ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם, למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי והייתם קדושים לאלקיכם, אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים אני ה' אלקיכם".

וצריך ביאור, מאחר שהכתוב הודיע לנו בתחילת הפרשה שהסתכלות על הציצית היא סגולה לקיים את כל המצוות, כמו שכתוב: "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם", מה ראה על ככה לחזור שנית על סגולה זו באומרו: "למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי והייתם קדושים לאלקיכם". עוד צריך ביאור מדוע הוסיף הכתוב לומר: "והייתם קדושים לאלקיכם", רק בכתוב השני ולא בכתוב הראשון.

למצות תכלת (מנחות מג:): "תניא היה רבי מאיר אומר, מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין, מפני שהתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע לכסא הכבוד". ופירש רש"י: "ומכח התכלת מזכיר היושב על כסא".

הרי לנו דברים ברורים, כי הטעם שנצטוונו להוסיף חוט של תכלת בכל אחת מד' הציציות, הוא משום שהוא דומה לכסא הכבוד, ועל ידי זה ניזכר בהקב"ה נותן התורה היושב על הכסא, והרי זה מתאים להפליא למה שנתבאר, כי ד' ציצית על ד' הכנפות הן כנגד ד' חיות הקודש הנושאות את כסא הכבוד, לכן צריך להוסיף חוט של תכלת שדומה לכסא הכבוד.

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין את דברי התנא הקדוש יונתן בן עוזיאל, שמפרש מה שכתוב במצות ציצית: "והייתם קדושים לאלקים, ותהוון קדישין הי כמלאכיא דמשמשין קדם ה' אלקכון", שתהיו קדושים כמלאכים המשמשים לפני ה' אלקיכם, ולפי האמור הכוונה בזה, כי בזכות קיום מצות ציצית בד' כנפות הבגד כנגד ד' חיות הקודש, אנו זוכים להיות קדושים כמלאכים המשמשים לפני הקב"ה, לשאת את כסא הכבוד שהקב"ה יושב עליו.

הנה כי כן מדויק היטב מה שדקדק התרגום יונתן לומר, שנהיה קדושים כמלאכים המשמשים לפני הקב"ה, כי הן אמת שכל המלאכים משמשים את הקב"ה בהיותם ממלאים את רצונו יתברך בנאמנות, אבל לא כולם זוכים לשמש ממש לפני הקב"ה, כמלאכים הנושאים את כסא הכבוד שהקב"ה יושב עליו, שהם משמשים את הקב"ה עצמו כביכול, והמקיים מצות ציצית בד'

מכוונות כנגד ד' חיות הקודש שהן שרפי מעלה, הנושאות את כסא הכבוד שהקב"ה כביכול יושב עליו.

והנה ענין ד' חיות הקודש הנושאות את כסא הכבוד מבואר באריכות בספר יחזקאל (פרשה א), שם מגלה לנו יחזקאל הנביא שראה במראה הנבואה את הקב"ה כביכול יושב על כסא הכבוד, (שם כו): "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה". וארבע חיות הקודש שהם שרפי מעלה נושאות את כסא הכבוד שהקב"ה כביכול יושב עליו, ונקראות חיות משום שהן בצורות: אריה, כרוב, נשר, אדם, כמו שכתוב (שם יד): "פני האחד פני הכרוב, ופני השני פני אדם, והשלישי פני אריה, והרביעי פני נשר". [אף שברור כי הקב"ה אינו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף, אך עם כל זה במראה הנבואה מתלבש הקב"ה כביכול בדמות אדם, כמלך היושב על כסא מלכותו לשפוט את בריותיו, כמו שעוד יתבאר לפנינו].

בא רבי מאיר פאפיראש ומגלה לנו דבר פלא בענין מצות ציצית, כי מה שצונו הקב"ה ללבוש בגד של ד' כנפות שיש לו ד' ציציות, הוא כנגד ד' חיות הקודש הנושאות את כסא הכבוד, ולא ציין המקור לכך, אבל בפירוש "יאיר נתיב" שעל ה"מאורי אור" ציין שהמקור לכך הוא בזוהר הקדוש ברעיא מהימנא (פרשת פנחס רכז), שהאריך לפרש בדרך סוד הקשר בין ד' הציציות לד' חיות הקודש הנושאות את כסא הכבוד.

ויש להוסיף תבלין למצוא מקור בתורת הנגלה לדברי "רבי מאיר" פאפיראש [בבחינת (ברכות ז): "שְׂמַא גְרָיִם"], מדברי התנא הקדוש "רבי מאיר" שדרש הטעם

תרגום יונתן: "והייתם קדושים לאלקיכם
ותהווון קדישין הי כמלאכיא דמשמשין קדם ה' אלקכוון"

מאורי אוד: ד' ציציות כנגד ד' חיות הקודש אריה כרוב נשר
אדם הנושאות את כסא הכבוד שהקב"ה יושב עליו

נשמות ישראל חצובות מתחת כסא הכבוד כי הקב"ה יושב
על כסא כבודו למלוך על כל העולם בזכות ישראל

רבי מאיר: "תכלת דומה לים, זים דומה לרקיע, ורקיע לכסא
הכבוד" פירש רש"י: "זמכה התכלת מזכיר היושב על כסא"

נקדים לבאר הענין שהקב"ה יושב על כסא
כבודו, כמו שכתוב (ישעיה ו-א): "ואראה את
ה' יושב על כסא רם ונשא", שהרי ברור שאין
להבין הדברים כפשוטם, כי אחד מי"ג עיקרי
אמונה הוא: "שהבורא יתברך שמו אינו גוף
ולא ישיגוהו משיגי הגוף ואין לו שום דמיון
כלל", הנה כי כן איך שייך לומר על הקב"ה
שהוא יושב על כסא כבודו.

אך הביאור בזה על פי מה שמצינו
בספרים הקדושים יסוד גדול בענין תכלית
הבריאה, כמו שכתב בעל ה"תניא" ב"שער
היחוד והאמונה" (פרק ז): "הנה הוא ידוע
לכל, כי תכלית בריאת העולם הוא בשביל
התגלות מלכותו יתברך, דאין מלך בלא עם".
כלומר תכלית הבריאה היא כדי שיקרא
הקב"ה בתואר "מלך", והיות שאין מלך בלא
עם, נמצא כי רק על ידי ישראל המקבלים
עליהם עול מלכותו, נעשה הקב"ה כביכול
מלך בפועל על כל העולם.

וכבר כתב כן רבינו בחיי פרשת וישב
(בראשית לח-ל): "אנו אומרים בראש השנה שבו
נברא העולם, המלך הקדוש והמלך המשפט,

כנפות הבגד זוכה
לקדושה זו.

נשמות ישראל חצובות מתחת כסא הכבוד

הנה מה טוב
ומה נעים לבאר
ביתר עמקות,
מהו באמת הענין
שבזכות קיום

מצות ציצית בד' כנפות, זוכים להתקדש
בקדושת המלאכים הנושאים את כסא
הכבוד, כמו שכתוב: "והייתם קדושים
לאלקיכם", על פי מה שידוע כי צורתו של
יעקב אבינו חקוקה בכסא הכבוד, כמו
שדרשו במדרש (ב"ר סח-יב) מקרא שכתוב
(ישעיה מט-ג): "ישראל אשר בך אתפאר, אַתָּה
הוא שאיקונין שלך חקוקה למעלה".

ונראה לבאר הטעם שזכה יעקב אבינו
לכך, על פי מה שמבואר בספרים הקדושים
כי נשמות ישראל חצובות מתחת כסא הכבוד,
ומקור הדבר בזוהר הקדוש (פרשת צו כט:): "כל
הנשמות גזורות מתחת כסא הכבוד". והרי
ידוע שכל ישראל נקראו בשם "ישראל" על
שם יעקב אבינו שהיתה מיטתו שלימה, וזכה
להוליד י"ב ראשי השבטים שמהם מורכב כלל
ישראל, לכן חקק הקב"ה את צורתו של יעקב
אבינו בכסא הכבוד בבחינת "ישראל אשר בך
אתפאר", כי הוא השורש הקדוש לכל נשמות
"ישראל" החצובות מתחת כסא הכבוד.

אמנם כדי להבין הענין שכל נשמות
ישראל חצובות דוקא מתחת כסא הכבוד,

והנה מה שהקב"ה יושב על כסא כבודו כדי למלוך על כל העולם, הוא רק בזכות יעקב אבינו ונשמות כל ישראל שקיבלו את התורה בהר סיני, וממליכים את הקב"ה על

כל העולם בקיום התורה ומצוותיה, לכן נשמות ישראל חצובות מתחת כסא הכבוד, כי כסא הכבוד שהקב"ה יושב עליו למלוך על כל העולם, עומד על נשמות ישראל הממליכים את הקב"ה על כל העולם בזכות קיום התורה.

הנה כי כן ירווח לנו להבין דברי התרגום יונתן, שהסגולה של מצות ציצית היא: "והייתם קדושים לאלקיכם", שנזכה להתקדש בקדושת המלאכים הנושאים את כסא הכבוד, כי מאחר שהסגולה של ההסתכלות בציצית היא לקיים כל מצוות התורה, כמו שכתוב: "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם", נמצא שבזכות מצות ציצית אנו ממליכים את הקב"ה על כל העולם, שישב על כסא כבודו למלוך על כל העולם, לכן מדה כנגד מדה זוכים ישראל בזכות מצות ציצית, להתקדש בקדושת המלאכים הנושאים את כסא הכבוד, כי גם הם נושאים כביכול את כסא הכבוד על שכמם, בהיותם מקבלים עליהם עול מלכות שמים בקיום מצוות התורה.

מדרש: "זהדרך על בניהם, וזהדרך, זה תכלת שבציצית שישדאל מתכסין בו, שנקדאו בנים למקום"

תוספות: "מה שמדמה חותם של טיט לציצית, שכן עושין לעבדים והציצית מעיד על ישראל שהם עבדי הקב"ה"

חינוך: חוטי הלבן שבציצית הם כנגד הגוף החומרי החוט של תכלת שדומה לדקיע הוא כנגד הנשמה

כודכים החוט של תכלת שהוא כנגד הנשמה על שבעה חוטי לבן שהם כנגד שבעה שמות של היצר הרע שבגוף

לפי שהיום ההוא הוא תחילת מעשיו, שאין מלך בלא עם". והמקור הראשון לכך הוא בפרקי דרבי אליעזר (פרק ג):

"נתייעץ הקב"ה בתורה ששמה תושיה לברוא את העולם, השיבה לו ואמרה, רבון העולמים אם אין צבא ואין מחנה למלך על מה הוא מולך, ואם אין עם מקלסין למלך איזה הוא כבודו של מלך, שמע אדון העולם וערב לו... מכאן אמרו חכמים, כל מלכות שאין לה יועצים אין מלכותה מלכות".

מעתה יפתח לנו פתח להבין ענין ישיבת הקב"ה על כסא כבודו, שהוא על דרך שמצינו במגילה (אסתר א-ב): "בימים ההם כשבת המלך אחשורוש על כסא מלכותו אשר בשושן הבריה". ופירש רש"י: "כשנתקיים המלכות בידו". כן כאשר הקב"ה מתגלה במלכותו על כל העולם, כמו שכתוב (תהלים קמה-ג): "מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור", הרי הוא בבחינת מלך היושב על כסא מלכותו, כמו שכתוב (שם כט-י): "וישב ה' מלך לעולם", וכן אנו אומרים בתפלת נשמת: "המלך היושב על כסא רם ונשא".

לשני עבדיו, לאחד אמר הבא לי חותם של טיט, ולאחד אמר הבא לי חותם של זהב, ופשעו שניהם ולא הביאו, איזה מהן עונשו מרובה, הוי אומר זה שאמר לו הבא לי חותם של טיט ולא הביא".

ופירש רש"י: "חותם, היו עושים לבהמה ולעבד כשקונין אותן לשם סימן עבדות". וכתבו התוספות (ד"ה חותם): "מה שמדמה חותם של טיט לציצית, שכן עושין לעבדים, והציצית מעיד על ישראל שהם עבדי הקב"ה, כדאיתא פרק במה אשה (שבת דף נז:): כבלא דעבדא". פירוש, חותם שמחתימים על בגדיו של עבד כדי שידעו כולם שהוא עבד.

וכן כתב ה"חינוך" במצות ציצית (מצוה שפו): "שורש המצוה נגלה בכתוב, שהוא למען נזכור כל מצוות השם תמיד, ואין דבר בעולם יותר טוב לזכרון, כמו נושא חותם אדוניו קבוע בכסותו אשר יכסה בו תמיד ועיניו ולבו עליו כל היום, וזהו שנאמר בו בכתוב וזכרתם את כל מצוות ה'".

מה נפלאים הם דברות קדשו של ה"אור החיים" הקדוש בפרשתנו (במדבר טו-לט) שמביא את דברי התוספות, ומפרש לפי זה מקרא שכתוב: "והיה לכם לציצית", פירוש, שהציצית תהיה "לכם" לסימן על העבדות. והוסיף לפרש בזה: "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה', פירוש כשיביטו בסימן עבדותם, יתנו לב שאינם בני חורין לעשות כחפצם במאכלם במלבושם בדיבורם ובכל מעשיהם, כעבד שאימת רבו עליו, ולעמוד בשעה שהאדון מצוה לעמוד, ולעשות כל מלאכות אשר צוה ה' לעשות".

ממצות ציצית מוכח שאנו בבחינת בנים ובבחינת עבדים

בדרך זו במסילה נעלה לבאר מה שכפל הכתוב לומר, שההסתכלות על מצות ציצית היא סגולה לקיום כל המצוות: "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם, ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם, למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי והייתם קדושים לאלקיכם". ולא הזכיר בפעם הראשונה כי אם בפעם השניה: "והייתם קדושים לאלקיכם", שנזכה להתקדש בקדושת המלאכים המשמשים את הקב"ה בהיותם נושאים את כסא הכבוד.

נקדים ליישב סתירה שמצינו בענין מצות ציצית, כי במדרש שוחר טוב על תהלים דרשו מקרא שכתוב (תהלים צ-טז): "יראה אל עבדיך פעליך והדרך על בניהם", בשבח מצות ציצית: "והדרך, זה תכלת שבציצית, שישראל מתכסין בו, שנקראו בנים למקום". מבואר מזה כי בזכות מצות ציצית אנו נקראים בנים למקום.

אולם לעומת זה מצינו כי תכלית מצות ציצית היא, להראות בכך שאנו עבדים להקב"ה הנושאים על בגדנו את חותם המלך, ולכן מי שמבטל מצות ציצית ואינו נושא על בגדו את חותם המלך עונשו גדול, כמו ששינו בגמרא (מנחות מג:):

"תניא היה רבי מאיר אומר, גדול עונשו של לבן [שמבטל את החוטים הלבנים שבציצית] יותר מעונשו של תכלת, משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שאמר

כמו שכתב הרמב"ם (הלכות ציצית פ"א ה"ו): "ויהיה אחד משמונה החוטים חוט תכלת והשבעה לבנים", על פי מה שמבואר בספרים הקדושים, ומקור הדבר בזוהר הקדוש בסתרי תורה (פרשת לך לך ע"ט), כי היצר הטוב שבאדם הוא בעצם הנשמה שבמוחו שהיא חלק אלוך ממעל, ששלחה הקב"ה לעולם הזה כדי להילחם כנגד הנחש הוא היצר הרע:

"לבתר תליסר שנין ולעילא דנשמתא אתערת לאתקנא גופא... נשמתא אתקיפת ביה בהווא נחש, לתברא ליה בתוקפא בשעבודא דאורייתא, ואמשיך ליה לגבי בתי כנסיות ובתי מדרשות". פירוש: "לאחר שלש עשרה שנים ומעלה שהנשמה מתעוררת לתקן את הגוף... הנשמה נלחמת באותו נחש, לשבור אותו בשיעבוד התורה, ומושכת אותו לבתי כנסיות ולבתי מדרשות".

וזהו המקור למה שכתב ב"אור החיים" הקדוש פרשת בראשית (אופן כ על פסוק בראשית): "ויאמר אלהים יהי אור, שולח אל האדם עזר נגד יצרו, וזה יהיה בהגיעו לי"ד שנה יופיע עליו ממעון קדשו רוח אלהין קדישין נשמה קדושה וטהורה... והוא אומר ויאמר אלקים יהי אור, שהיא הנשמה שאורה רב, להיותה חצובה מתחת כסא כבודו יתברך חלק אלוך ממעל, שלחה ה' להאיר על האדם לבל יטבע בטיט היצר הרע".

וכן האריך בעל התניא ב"לקוטי אמרים" (פרקים ט-טז), לבאר כי המלחמה הקשה בין היצר הרע ובין היצר טוב, היא בעצם מלחמה בין הנשמה שבמוח המתפשטת בחלל הימין של הלב, ובין הנפש הבהמית

הנה כי כן מוטלת עלינו החובה ליישב הסתירה, בין המדרש שדורש מקרא שכתוב: "והדרך על בניהם", על מצות ציצית שישראל מתכסים בהן ובזכותה הם נקראים בניו למקום, לבין מה שדרש רבי מאיר שתכלית מצות ציצית היא לענווד על בגדנו חותם המלך כדי להראות שאנו עבדים למקום. זאת ועוד ראוי לבאר, מה שהמשיל רבי מאיר את החוט של תכלת והחוט של לבן לשני חותמות, אחד חותם של טיט ואחד חותם של זהב.

חוט של תכלת דומז לנשמה שכורכים על חוטי הלבן שדומזים לגוף

ונראה ליישב ענין זה על פי מה שכתב בעל ה"חינוך" (מצוה שפו) טעם נפלא, לבאר מה שזונו הקב"ה לכרוך חוט של תכלת על החוטים של לבן, הנה הדברים בלשון קדשו:

"אומר לי לבי שיש בו רמז וזכרון שגופו של אדם ונפשו הכל לשם ברוך הוא, כי הלבן רמז לגוף שהוא מן הארץ שנבראת מן השלג... והתכלת אשר עינו כעין הרקיע ירמוז לנפש שהיא מן העליונים, ולזה רמזו באמרים (מנחות מג:) מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין, מפני שהתכלת דומה לים, והים דומה לרקיע, והרקיע דומה לכסא הכבוד... ותחת כסא הכבוד מקום שנפשות הצדיקים גנוזות שם, ומפני כן אמרו שכורכין חוט התכלת על הלבן, שהנפש היא העליונה והגוף תחתון".

כעבדא קמיה מאריה נראה להוסיף תבלין לדבריו הקדושים, לבאר לפי זה הטעם שהחוטים של לבן הם ז' חוטים, ואילו החוט של תכלת הוא רק חוט אחד,

כי ביום הכיפורים זרק הכהן הגדול את הדם של פר החטאת שלו ודם שעיר החטאת של ישראל, בדרך מיוחדת שלא מצינו בכל השנה: "אחת למעלה ושבע למטה". זאת ועוד, שצירף הכהן גדול את המספר "אחת למעלה עם כל "שבע" ההזאות למטה, כמו ששנינו (שם): "וכך היה מונה אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע".

וביאר הפוסק הגדול הרמ"א - רבי משה איסרליש זי"ע ב"תורת העולה" (חלק ב פרק כו) הענין בזה, כי "אחת למעלה" הוא רמז על היצר הטוב שמסייע לאדם להתעלות כלפי מעלה בלתי לה' לבדו, ואילו "שבע למטה" הוא רמז על היצר הרע שמושך את האדם בשבעה כוחותיו למטה, כמו ששנינו בגמרא (סוכה נב.): "שבעה שמות יש לו ליצר הרע".

בדרך זו הוא מבאר הטעם שצירף הכהן גדול את המספר "אחת" למעלה עם כל אחת ואחת משבע ההזאות למטה, כדי להעלות בכך את שבעת הכוחות של היצר הרע שיצטרפו גם הם ליצר הטוב, וכוונתו על מה שדרשו במשנה (ברכות נד.) מקרא שכתוב בקריאת שמע (דברים ו-ה): "ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וגו', בכל לבבך, בשני יצריך ביצר טוב וביצר הרע". והנה הם דברי הרמ"א בלשון קדשו:

"כבר נודע הזאות יום כיפורים שהיא אחת למעלה ושבע למטה... והטעם שהיו רומזים על ענין יצר הרע המחטיא האדם והוא נקרא בשבעה שמות, ולכן היה זורק שבע הזאות למטה ואחת מלמעלה שהוא נגד יצר טוב, והיה מונה עם כל הזאות שלמטה [את ההזאה] שלמעלה... להורות

הנמצאת בחלל השמאלי שבלב, ולפי זה כתב בלשון קדשו:

"והנה מקום משכן הנפש הבהמית שמקליפת נוגה בכל איש ישראל, הוא בלב בחלל שמאלי שהוא מלא דם וכתוב (דברים יב-כג) כי הדם הוא הנפש, ולכן כל התאוות והתפארות וכעס ודומיהן הן בלב, ומהלב הן מתפשטות בכל הגוף... אך מקום משכן נפש האלקית הוא במוחין שבראש, ומשם מתפשטת לכל האברים".

בהמשך דבריו הקדושים הוא מבאר, כי זהו תפקידו של אדם בעולם הזה שהמוח יהיה שליט על הלב, כלומר שהנשמה שבמוח תאיר לחלל הימין שבלב עד כדי כך שיתגבר על היצר הרע שבחלל השמאלי, כמו שכתב (פרק טז):

"וזה כלל גדול בעבודת ה' לבינונים, העיקר הוא למשול ולשלוט על הטבע שבחלל השמאלי, על ידי אור ה' המאיר לנפש האלקית שבמוח, ולשלוט על הלב, כשמתבונן במוחו בגדולת אין סוף ברוך הוא, להוליד מבינתו רוח דעת ויראת ה' במוחו, להיות סור מרע דאורייתא ודרבנן, ואפילו איסור קל של דבריהם חס ושלום, ואהבת ה' בלבנו בחלל הימני בחשיקה וחפיצה, לדבקה בו בקיום המצוות דאורייתא ודרבנן ותלמוד תורה שכנגד כולן".

כורך חוט של תכלת על ז' חוטים של לבן בבחינת "אחת למעלה ושבע למטה" בדרך המלך נלך לבאר בזה הטעם שיש בציצית ז' חוטים של לבן לעומת חוט אחד של תכלת, וכורך חוט של תכלת על ז' חוטים של לבן, על פי מה ששנינו במשנה (יומא נג):

ואם האדם זוכה להאיר את הנשמה בתוך הגוף ולזכך את החומר, אז הגוף מתבטל לנשמה ונעשה בבחינת "בן".

והנה מה שכתב (פרשת ראה תרנ"ד ד"ה בפסוק בנים אתם): **"כי בוודאי בנים קאי על הנשמה ולא על הגוף שבא מטיפה סרוחה, וכפי זיכוך הגוף זוכין להארת הנשמה ונקראים בנים. וזהו שאמר, אם אתה נוהג מנהג בנים, שנמשך הגוף אחר כח הנשמה, חל על הגוף גם הארת הנשמה, ואם לאו מסתלק הארת הנשמה ח"ו"**.

מעתה יאירו עינינו ליישב הסתירה בענין מצות ציצית, אם אנו זוכים בזכות קיום המצוה להיות בנים למקום או להיות עבדים למקום, כי כאשר נדייק בלשון המדרש שוחר טוב נראה שדייקו לומר שם בכוונה תחילה, שבזכות מצות 'תכלת' אנו נקראים בנים למקום: **"יראה אל עבדיך פעליך והדרך על בניהם, והדרך, זה 'תכלת' שבציצית, שישראל מתכסין בו, שנקראו בנים למקום"**.

ולפי המבואר הכוונה בזה, כי היות שהטעם למצות תכלת היא כמו שדרש רבי מאיר: **"מפני שהתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע לכסא הכבוד"**. ופירש רש"י: **"ומכח התכלת מזכיר היושב על כסא"**. נמצא כי התכלת רומזת על עבודה גדולה שאדם קרוץ מחומר מתעלה להיות כמו שרפי מעלה, וכל זה הוא רק בתנאי שהוא אמנם משליט את התכלת שהיא רמז על הנשמה להאיר את הגוף לזככו ולהופכו לטוב, ומי שזוכה להגיע למדרגה גדולה כזו הרי הוא בבחינת בן.

כי מן הראוי לשתף יצר הרע עם יצר הטוב, ואז שניהם כאחד טובים".

הנה כי כן יאירו עינינו וישמח לבנו להבין הטעם שצונו הקב"ה לקחת למצות ציצית ז' חוטים של לבן, כנגד הגוף שיש בו שבעה כוחות של היצר הרע בבחינת **"שבע למטה"**, ולעומת זה צוה הקב"ה לקחת חוט אחד של תכלת שהוא כנגד הנשמה שהיא בבחינת היצר טוב שהוא **"אחת למעלה"**, וצריך לכרוך את החוט של תכלת על ז' החוטים של לבן, כדי לעשות בכך פועל דמיון שהתכלת שהיא כנגד הנשמה שבמוח שהיא היצר הטוב, תשלוט על שבעה כוחות של היצר הרע שבגוף להופכם לטוב.

"בנים למקום" מצד הנשמה **"עבדים למקום" מצד הגוף**

ובכן הבה נמשיך במסענו ליישב לפי האמור את הסתירה, בין המדרש שדורש מקרא שכתוב: **"והדרך על בניהם"**, על מצות ציצית שישראל מתכסים בהן ובזכות זה הם נקראים בנים למקום, לבין מה שדרש רבי מאיר שתכלית מצות ציצית היא לענוד על בגדנו חותם המלך כדי להראות שאנו עבדים למקום, על פי מה שמבואר בזוהר הקדוש (פרשת בהר קיא): שישראל נקראים עבדים למקום, כמו שכתוב (ויקרא כה-נה): **"כי לי בני ישראל עבדים"**, ונקראים גם בנים למקום, כמו שכתוב (דברים יד-א): **"בנים אתם לה' אלקיכם"**.

וביאר ה"שפת אמת" בכמה מקומות, כי מצד הנשמה שהיא חלק אלוך ממעל אנו נקראים בנים למקום, ואילו מצד הגוף שהוא מהאב והאם אנו נקראים עבדים למקום,

לא נזכר כאן "והייתם קדושים לאלקיכם", כי מאחר שעדיין לא הפך את היצר הרע לטוב, אינו ראוי להתקדש בקדושת המלאכים שאין להם יצר הרע.

אולם אחר כך הוסיף הכתוב ללמדנו, שהתכלית היא להשליט את התכלת שהיא כנגד הנשמה על חוטי הלבן שהם כנגד הגוף, עד כדי כך שיזכה האדם להתעלות למדרגה גדולה יותר להפוך את היצר הרע לטוב, ועל זה אמר: "למען תזכרו ועשייתם את כל מצוותי והייתם קדושים לאלקיכם", שבזכות שנהפוך את היצר הרע ליצר טוב, נזכה להתקדש בקדושת המלאכים הנושאים את כסא הכבוד שאין להם יצר הרע, ונהיה בבחינת קדושים שאין בהם שום רע אלא הם כולו טוב.

אולם רבי מאיר שדרש שהתכלית של מצות ציצית היא להורות שאנו עבדים למקום, הרי דיבר בעיקר מהחוט של לבן שהוא כנגד הגוף, שלפי המבואר מטעם זה נצטוונו לקחת ז' חוטים של לבן, כנגד שבעה שמות שיש ליצר הרע השולט בגוף, ועל ידי שהאדם מתגבר על היצר הרע, אף שעדיין לא הפך את היצר הרע לטוב, הרי הוא בבחינת עבד נאמן להקב"ה.

הנה כי כן הרווחנו להבין מה שכפל הכתוב ללמדנו שמצות ציצית היא סגולה לזכור את כל מצוות ה', כי בתחילה דיבר הכתוב מהמדרגה הקטנה שמצות ציצית מסוגלת להתגבר על היצר הרע אפילו כשעדיין לא הפכו לטוב, ועל כך נאמר: "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' ועשייתם אותם", ולכן

